

Ryhmä 44: Kuntatalouden kustannuspaineet tulevalla valtuustokaudella

Minna Punakallio
Pääekonomisti
Kuntaliitto

UNT ITT

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on viime vuotta huomattavasti haastavampi.

Toimintamenojen kasvu on voimakasta vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden alusta kunnille ja kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin.

Lisäksi toimintamenoja kasvattaa kunta-alan ansiokehitys, jonka oletetaan olevan vuosina 2025–2027 yleisten työmarkkinoiden ansiokehitystä ripeämpää kunta-alalle aiemmin sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat painelaskelmassa vuosina 2026–2029 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi.

Ansiotaso kunnissa kasvaa keskipitkällä aikavälillä yleistä kehitystä nopeammin

Kuntien ansiotasoindeksi, muutos-%

Vuonna 2025	+3,8 %
Vuonna 2026	+4,4 %
Vuonna 2027	+4,4 %
Vuonna 2028	+3,0 %
Vuonna 2029	+3,0 %

**Kuntien ATI
keskimäärin**

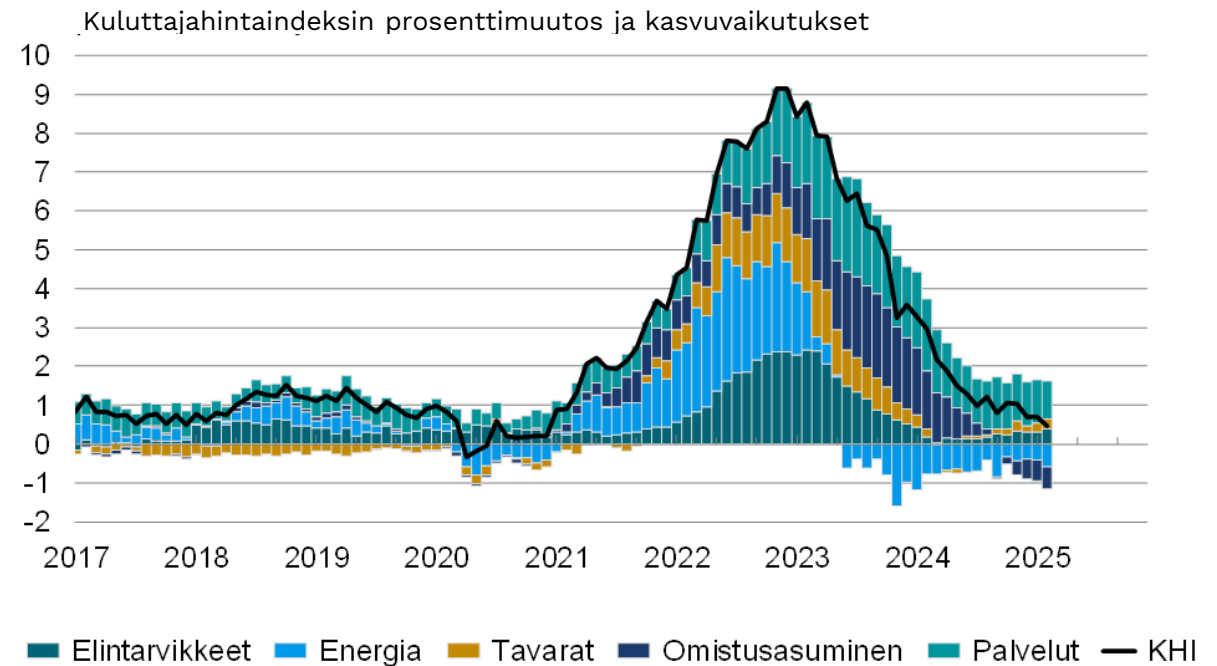
**+3,7 %,
yleinen ATI 3,2 %
(vuodet 2026-2029)**

Kuluttajahintojen nousu on ennusteiden mukaan vaiimeaa

Veronkorotuksista huolimatta inflaatio on hidasta.

Inflaatioennuste (vuosimuutos)

Vuonna 2025	+0,9 %
Vuonna 2026	+1,6 %
Vuonna 2027	+1,8 %
Vuonna 2028	+2,0 %
Vuonna 2029	+2,0 %

Kuntien korkokustannukset kasvoivat vuonna 2024. Ennuste: lyhyet korot laskevat 2 prosentin tuntumaan

Lyhyet korot (eurobor 3 kk)

Vuosi 2025	2,3 %
Vuosi 2026	2,0 %
Vuosi 2027	2,0 %
Vuosi 2028	2,0 %
Vuosi 2029	2,0 %

Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v)

Vuosi 2025	+2,9 %
Vuosi 2026	+2,9 %
Vuosi 2027	+2,8 %
Vuosi 2028	+2,7 %
Vuosi 2029	+2,6 %

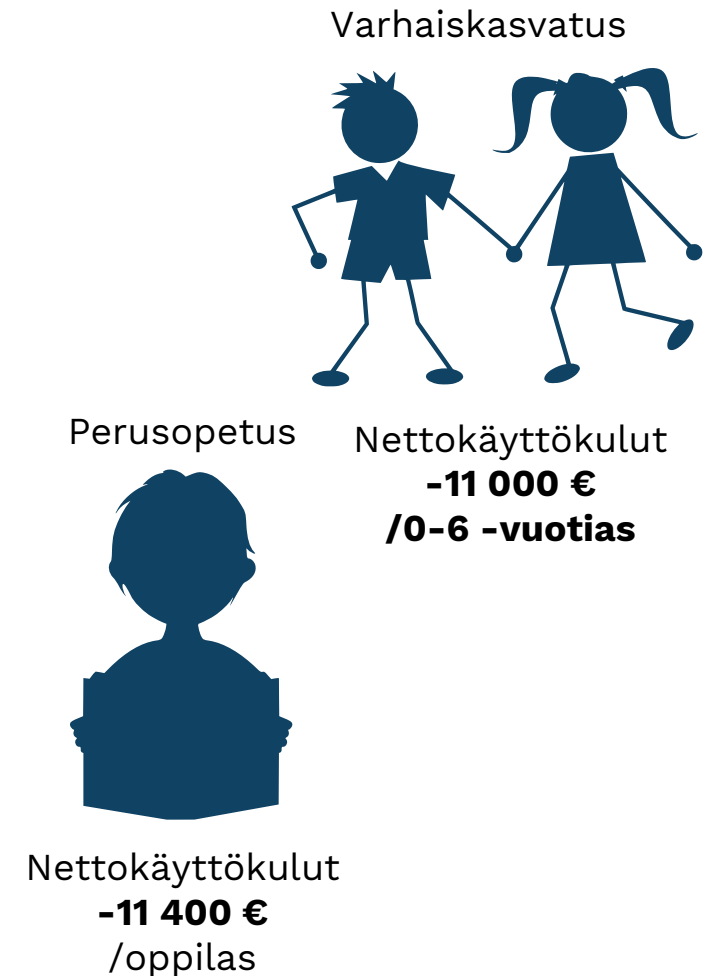
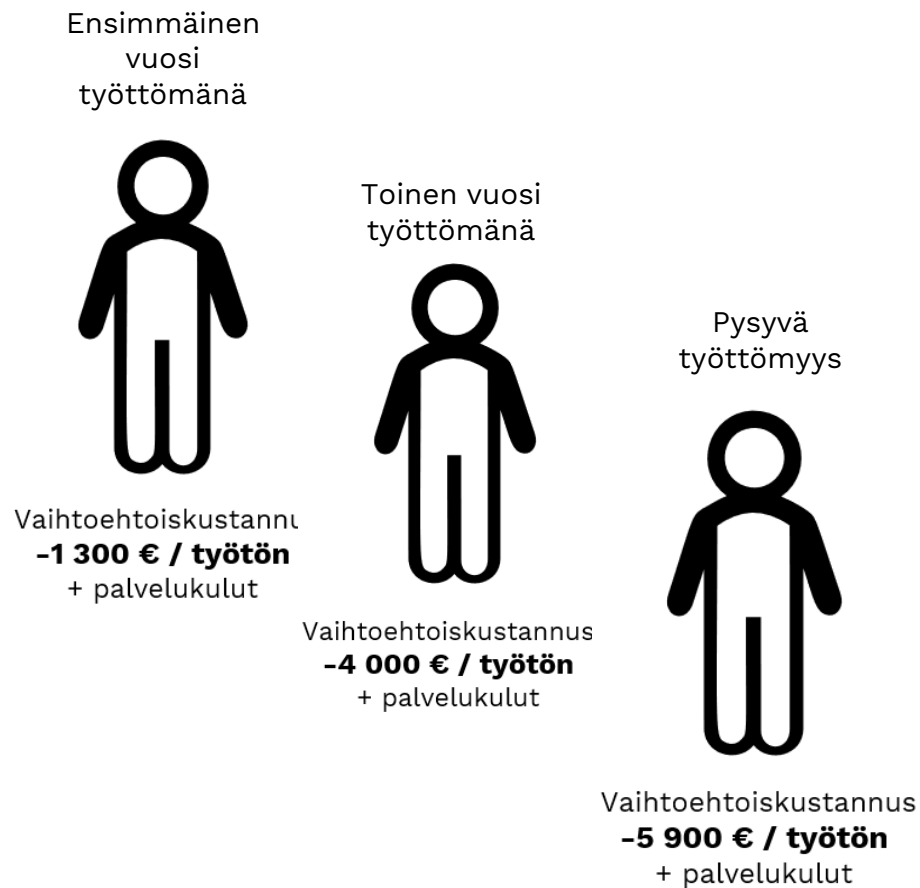
Vuonna 2025 hallitus listasi budjetissa 60 kuntiin vaikuttavaa uutta päätöstä: yhteisvaikutus ?

	Tulot	Menot	Nettovaikutus
Verotulot	+348	0	+348
valtiovarainministeriö	-119	-23	-97
Opetus- ja kulttuuriministeriö	-47	-85	38
Liikenne- ja viestintäministeriö	-7	-7	0
Työ- ja elinkeinoministeriö	-101	-43	-58
Sosiaali- ja terveysministeriö	-24	-62	+38
Ympäristöministeriö	-4	-4	0
Muut	0	0	0
YHTEENSÄ	+45	-223	+268

Taulukossa ei ole mukana kaikkia linjauksia

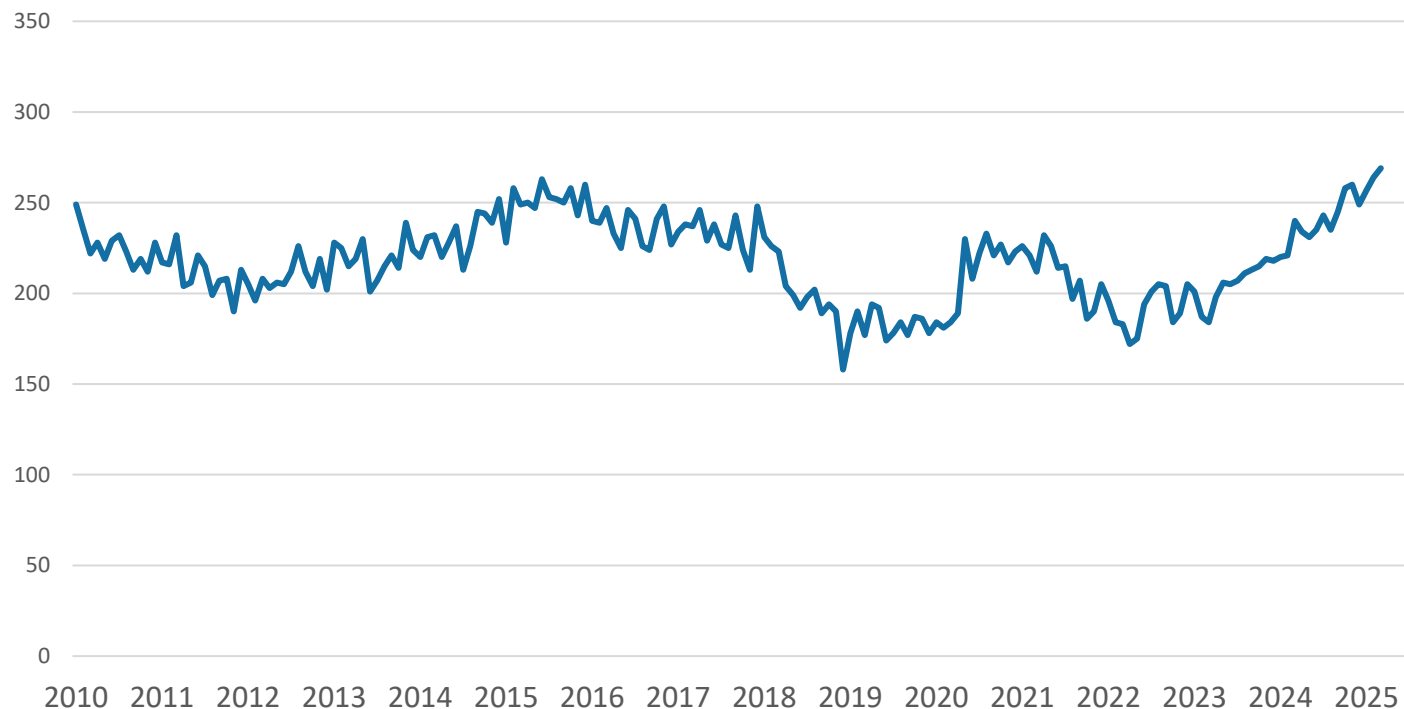
TE-palvelut, Leikkauspolitiikka

Case TE-palvelu-uudistus: työttömän kulut suhteessa palveluihin?

Suhdannekijät: Työttömät

tuhatta henkeä, kausitasoitettu sarja

**Työttömyys
lisääntynyt
vuoden 2024 alusta
lähes 50 000
hengellä.**

**Kuntien tehtävissä
painottuu
aiempaa voimakkaammin
etuuksien rahoitus:
suhdanneherkkyys.**

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 5.5.2025

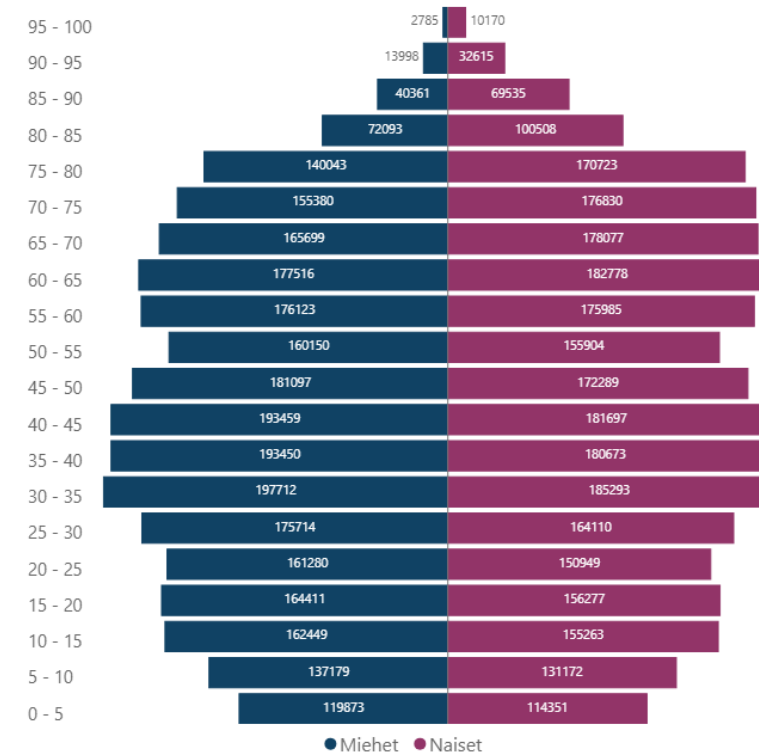
Mitä muita syitä kulujen kasvulle kunnissa?

Kuntaennusteessa nämä kustannuspaineet oletettu neutraaliksi.

- Palvelutarpeiden moninaistuminen, esim. tehostettu tuki/oppimisen tuki koulutuksessa
- Ilmastonmuutokseen varautuminen, kuntayhtiöiden investointitarpeet
- Infrarakentaminen, liikennehankkeet, korjausvelka, tarpeettomat tilat
- Asuntopolitiikka, segregaaation ehkäisy
- Muun kielisten tarpeet, kouluttaminen, informointi
- HVA-yhteistyön takkuaminen
- Digitalisaatio

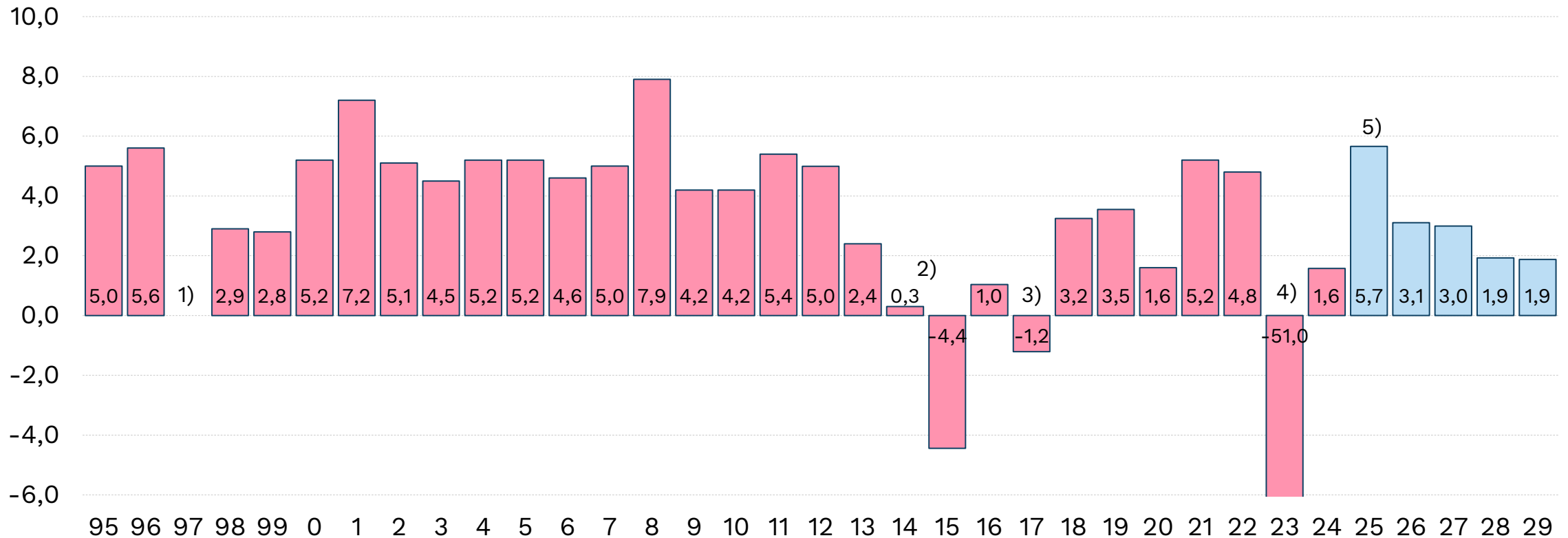
Nuorten ikäluokkien pieneneminen supistaa kuntapalvelujen laskennallista palvelutarvetta

- Laskennallinen palvelutarve putoaa jyrkästi juuri nyt perusopetuksessa.
- Vuonna 2030 jo kaikkien koulutuspalveluiden (varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus) laskennallinen palvelutarve miinuksella
- Monissa kunnissa lasten määrä vähentynyt jo paljon aikaisemmin

Koko maa

Ennuste: Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulujen kasvu-%

1) Mm. opetustoimen ylläpitäjämallin johdosta vuosi 1997 ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa

2) Vuosina 2014-2015 toimintamenojen kasvua hidastaa kunnallisten ammattikorkeakoulujen sekä liikelaitosten yhtiöittäminen. Lisäksi vuonna 2015 menojen tasoon vaikuttaa tilastouudistus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu vuosina 2014 ja 2015 noin 1 %.

3) Vuonna 2017 toimintamenoissa näkyy perustoimeentulotuen maksatuksen ja laskutuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi noin 1 %.

4) Sote-uudistus vähentää kuntien toimintakuluja.

5) TE-uudistus lisää kuntien toimintakuluja.

Päivitetty: 30.4.2025/Mehtonen

Lähde: vuodet 1995-2020 Tilastokeskus, vuodet 2021-2024 Valtiokonttori, vuosien 2025-2029 arviot VM

**Toimintamenojen
kasvuennuste lähes
maltillinen.
Investoinnit
heikentävät talouden
tasapainoa.**

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾

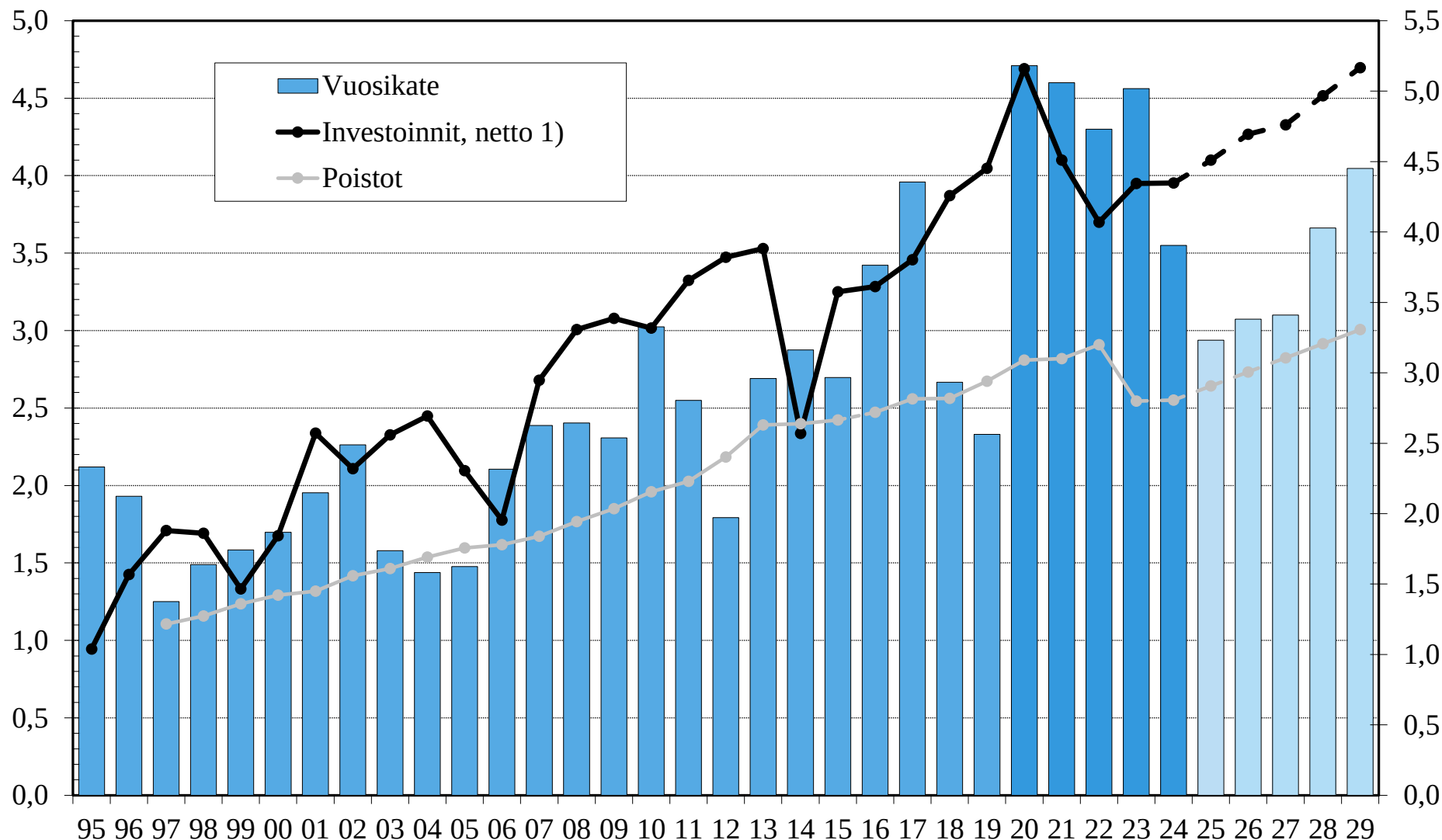
painelaskelman mukaan, mrd.€

Vuoden 2014 nettoinvestointien tasoon vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kilpailukykysovimuksessa sovittu lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin kuntataloudesta täysimääräisinä vuosina 2018–2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

Ongelmana:

**Tulojen
kasvuvauhti
(talouskasvu) ja
Investointien
vaikuttavuus**

05.06.2025 | Julkaisut | Raportit | 164

Suomen tulevan kasvun ydin on aineeton: Politiikkatoimissa on ymmärrettävä aineeton pääoma tuotekehitystä laajemmin

Rouvinen Petri | Kässi Otto | Pajarinen Mika

Suomen tulevan hyvinvoinnin ydin on aineeton. Se perustuu yhä selvemmin mm. ohjelmistoille, datalle, brändeille ja organisaatiopääomalle. Tutkimus- ja kehitystoiminta »

Lue lisää

Kiitos ja yhteystiedot

Minna Punakallio
Puh. 09 771 2095, 040 – 751 5175
minna.punakallio@kuntaliitto.fi
[@minnapunakallio.bsky.social](https://bsky.social/minnapunakallio)

